

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (Inserati) se sprejemajo in velja trispodna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 56.

V Ljubljani, v soboto 8. marca 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 7. marca.

Kaj bo?

Nemški liberalci bi silno radi videli, da bi se posamezni desniški klubi ne porazumeli, ker se nadejajo, da pride po razpadu desnice vrsta zepet na nje. Njih listi torej brez prenehanja hujskajo in netijo nezadovoljnost med poštenim nemškim prebivalstvom in njegovimi poslanci. Da bi to tem laglje dosegli, opisujejo zadevo gališkega zemljiško-odveznega dolga priprostemu ljudstvu tako, kakor da bi bilo zbrisanje tega dolga velik dar, ki ga večina državnega zbora deželam in državi na kvar daruje Poljakom. To prav po peklenskem dimu dišečo pesem nemški liberalni listi prepevajo po raznih napevih, konačna kitica se pa pri vseh enako glasi: Nemški kmetje, glejte, kakošne poslance imate, za vas nič ne storé in vam še verske šole ne morejo izposlovati, Poljakom pa iz vaših žepov darujejo na enkrat 100 milijonov goldinarjev! Bodite možje in pokažite jim, da nečete biti sužnji siromašnih, pa tem bolj oholih Poljakov!

Že zadnjič sem dokazoval, da to ni res, da je torej dotično pisanje židovskih listov nesramno obrekovanje. Ali ker to grdo laž skoraj dan na dan zdaj tu zdaj tam ponavljajo in je težko vsacega človeka posebej podučiti, da ni tako, kakor ti listi pišejo, nekoliko marog vendar le ostane in nehoté se tudi najbolj poštenemu človeku vrivajo nekateri dvomi, prej trdno zaupanje do zaupnih mož se začne majati, ker mu po glavi roji misel: Morda je to vendar le res!

Nemškim liberalnim listom pa ne zadostuje, da konservativne poslance sumničijo in obrekujejo pri njihovih volilcih, ampak ob enem šuntajo poslance same proti njihovim najzvestejšim zaveznikom, samo da bi razpor napravili med njimi. V ta namen pačijo in presukujejo poročila prijateljskih časnikov o razmerah na desnici, češ, da se ti listi huđujejo nad nemškimi konservativci, da jih s svojo pisavo žalijo, da jim grozé itd. Tudi „Slovenčeve“ dopise so zlorabili; nedavno trdil je tako imenovani

„Deutsches Volksblatt“, ki hoče najprej žide pohrustati, potem nemške klerikalce in naposled vse nenemške narode, da „Slovenčev“ dopis biča nemško-konservativne poslance zaradi izjave, katero so bili Ebenhoch, Kaitenegger in Pscheiden objavili gledé dispozicijskega zaklada, ter sklepal, da je to slabo znamenje sloge in prijateljstva na desnici, včeraj pa je to bedarijo pogrevalo drugo glasilo nemških narodnjakov „Deutsche Zeitung“, češ, da Čehi nepotrpežljivim konservativnim poslancem pridigujejo vdanost (Resignation), ljubljanski „Slovenec“ pa da jih skuša krotiti s surovostjo (Grobheit). Če hoče strogo nemška gospóda vedeti, kaj pišejo slovenski listi, naj si vsaj preskrbi zanesljivega prelagatelja, da njihovim besedam ne bode podtikala pomena, katerega nimajo.

Stališče nemških konservativcev je torej v resnici silno težavno in še enkrat trdim, da se jim ne more zameriti, če s konačno besedo ne morejo na dan. Ali politični položaj se vendar le nekoliko zjasuje in sicer ne le vsled temeljitih obravnav med posameznimi oddelki državnozbornske desnice, ampak tudi iz čedalje bolj očitih namenov, ki jih razodevajo levičarji. Ker vidijo, da obrekovanje in sumničenje nemških konservativnih poslancev ne zori tako hitrega sadú, kakoršnega so pričakovali, napeli so druge strune ter jih vabijo, naj prestopijo klevici, obetajoč jim, da hočejo oni ustreči njihovim željam gledé verske šole. Ali konservativci niso tako abotni, da bi verjeli sladkim besedam levičarjev ter jim pomagali na konja; še jim po ušesih doní grozenje in pretenje Beerov in Suessov in drugih liberalnih vodij, ki so se v lanski budgetni razpravi rotili, da verske šole nikdar ne privolijo, če ima tudi vsega biti konec. Zato od teh mož ne pričakujejo ničesa, ampak so prepričani, da morejo versko šolo edino le dobiti od sedanje večine državnega zbora. Zato se raje nje drzé in se od nje ločijo le tedaj, če bodo sprevideli, da je njih pričakovanje zastoj, da verske šole tudi v tej zvezi po nobeni ceni ne dobé.

Liberalni listi so to res tudi trdili in pred nekaterimi dnevi poročali, da je komisija gospodske

zbornice odložila pretresanje o šolskem načrtu in da so škofje, ki so členi te komisije, odšli domov. Toda pokazalo se je, da so bile to zopet le želje nemških liberalcev, katerih časniki zdaj sami poročajo, da šolska komisija gospodske zbornice morda še ta teden nadaljuje svoje posvetovanje.

Tudi to novico preklicujejo in popravljajo, da hoče gospodska zbornica pod klop vreči Gautschev načrt ter vladi le v neki resoluciji naročati, naj državnemu zboru izroči nov šolski predlog. Pišejo namreč, da hoče gospodska zbornica vendar le postaviti in skleniti nov šolski zakon. Ne vem, katera trditev je bolj prava, to pa čutim, da se nade nemških konservativnih poslancev in vseh prijateljev verske šole boljšajo in da se v tem oziru gotovo nekaj zgodi, bodisi da šolska komisija gospodske zbornice sama sestavi primeren načrt, bodisi da v posebni resoluciji vladi naloži to dolžnost. Naj se zgodi že to ali ono, v obeh slučajih je treba natančnega sporazumljenja med merodajnimi krogi, in vse prizadevanje meri zdaj na to, da se ta dogovor doseže, naj pride šolsko vprašanje v razgovor že sedaj ali pa še le na jesen.

K zboljšanju političnega položaja je poleg prej omenjenih okoliščin pripomoglo tudi pretresavanje gališkega zemljiško-odveznega dolga samega. Nekateri nemški konservativni poslanci, zlasti novejši, sami niso bili zadosti podučeni o tej stvari. Iz obširnih razgovorov, ki so jih imeli s svojimi tovariši, so se pa prepričali, da dotični vladni predlog državi in drugim deželam ni na škodo, ampak marveč na dobiček. Država namreč pridobi vsako leto 300.000 gld., ki jih mora sedaj plačevati za zemljiško-odvezni zaklad, in katere po novi pogodbi prevzame dežela gališka. Če bi bil ta zakon obveljal l. 1884, ko je bil prvič predložen državnemu zboru, bila bi država v preteklih petih letih prihranila že poldrugi milijon goldinarjev; čim dalje se torej reč odklada, tem večja škoda je to za državo oziroma za davkoplačevalce. Dežela gališka bode imela od nove pogodbe le ta dobiček, da bode rok za vračilo svojega dolga za veliko let podaljšala, in da ji ne bode treba vsako leto za zemljiško-odvezni zaklad plačevati tolikih zneskov, kakor do-

LISTEK.

Kritiška pisma.

XVI.

Pregovor pravi: „Inter arma silent Musae“, slovenski hudomušen listkar mora pa pritrčiti, da je ravno sedanjí postni čas pravi „ramazan“ njegovi sitnosti; kajti kakor pajek mora prežati na razkrižji našega strankarskega življenja in čakati mnogo potov zastoj, da zaprede tega in onega resnega ali smešnega grešnika v svojo nedeljsko listkarsko mrežo.*)

Saj pa je tudi v istini težavno zabavati se vsaj začasno z mano naše socijalne složnosti; kajti cvet naših narodnih mož se raduje po Dunaju in šteje „sine ira et studio“ davke našega kmeta v državno blagajnico, mi ostali oprode pa várujemo med tem zapuščeno narodno ognjišče, in pijemo čaj in kisló dolerjsko vino na sladko bodočo dolerjsko železnico

in kupujemo, ako smo petični, dolerjske železnične delnice.

S svojim delniškim navdušenjem smo pokazali Slovenci, da nismo brez evenka, kakor večkrat sodijo o nas, in da imamo tudi razum za domača podjetja, kajti ako se Pseudonim ne moti, imamo Slovenci povrh še mnogo drugih pravih narodnih delnic s slovenskim tekstom in s slovensko obljubo o bodoči „narodni dividendi“, a one nimajo kurza in v prahu svoje pozabljivosti polnijo naš narodni arhiv.

Vendar pozabljena bode vsa naša sedanja proza, ko se vrnejo o Veliki noči naši gg. državni poslanci domov na „pirube“, kajti že sedaj se čuje po Ljubljani in po Dolenjskem, da se osnuje tedaj narodna borza, na katero prinesemo vsi, ki smo podpisali kaj dolerjskih delnic, na trg svoje deleže in primerjali jih bomo z onimi delnicami, katere je kupila država.

In to bode najlepší dolerjski dan.

Pribilo se bode tedaj davnaj pogrešano dno sedanjemu sodu dolerjskih upov, brinje, oparnice in

železnične delnice bodo poskočile v ceni, da bode groza.

Vendar dovolj o delnicah, katerim se odpira tudi brez naših argumentacij najlepša bodočnost. Pozabiti ne smemo v svoji železniški dóbi našega divnega Kamnika, ki nam tudi podaje izpod snežnih planin svojo železno roko ter nas vabi v svoje prijazno središče.

Težka bode v bodoče nam Ljubljančanom naloga, kam naj „vzletimo“, kadar nas tare ljubljanska megla, ali v prijazno Novo Mesto na Brunnerjev vrt, s katerega je lep razgled na zelene Gorijance, ali pa v narodni Kamnik, kjer se je že davnaj pozabila nekdanja znana pesem:

„V Kamniku se lahko nemški nauči“

Bivši ljubljanski profesor je trdil, da je milo isto ravnilo, ki „niveluje“ človeštvo, mi pa sodimo, da so železnice isto sredstvo, ki združuje in brati človeške rodove. Zaradi tega se veselimo poleg mila narodne omike in zavesti, ki nas oklepa vedno bolj in bolj v jedno veliko slovansko družino; in tudi železne zveze, ki nas bode približevala tudi v osebno zvezo in sosedstvo. Pseudonim.

*) Zlobno roko, ki hoče „Kritiška pisma“ prej čitati nego mi, skušali bomo zaslediti. Vr.

zdej. To je glavni vzrok, da večina poljskih poslancev toliko tišči zaradi rešitve te zadeve. Nekateri izmed njih pa pravijo, da bo nova pogodba Galiciji na škodo in da naj je nikar ne sklepajo. Neki gališki časniki celo trdi, da bo Galicija veliko na boljšem, ako se z državo ne poravnava, ker bo moral država l. 1898 dati plačati 127 milijonov goldinarjev, s katerimi bo lahko pobotal svoj dolg. Ta teditev se opira na tolmačenje dotičnega cesarskega patenta, češ, da bi bila morala država po določbah tega patenta plačati vso zemljiško-odvezno glavnicu, da mora tosej deželi vrniti denar, ki ga je dežela izdala v ta naman. To tolmačenje je pač nekoliko prisiljeno, ali nekateri gališki časniki se ga držé in so zaradi tega še bolj občutljivi, če kdo trdi, da se z zbrisanjem zemljiško-odveznega dolga Galiciji nakloni kako darilo. Ta in druga pojasnila, katerih človek ne more vseh v glavi obdržati, so prepričala nekatere tirolske poslance, ki so prej omahovali, da sedaj sodijo drugače in da hočejo v tem vprašanju složno ravnati z drugimi poslanci Hohenwartovega kluba.

Vsedito se.

Omenjal sem, da je predsednik dr. Smolka včeraj poslancu Vošnjaku vzel besedo z izgovorom, da se ne drži predmeta. Gosp. Vošnjak se je zaradi tega precej včeraj pritožil pri g. predsedniku, ki se je pa izgovarjal, da mu ni vzel besede in da bi bil smel dalje govoriti. Poslanec Vošnjak je danes g. predsedniku iz stenografičnega zapisnika dokazal, da mu je res vzel besedo, ker je dotični izjavi dostavil celo besedo: Prosim, vsedito se! Gosp. predsednik se je iz stenografičnega zapisnika tudi prepričal, da se je g. Vošnjak strogo držal obravnavane stvari, in da mu je storil krivico, ker mu je vzel besedo. Pogodila sta se, da se sme g. Vošnjak oglašati v posebni razpravi o primerni priliki in tedaj bode g. predsednik naznanil, da je bila g. Vošnjaku po krivem odvzeta beseda. Dvoboja torej ne bo!

Shod katol. političnega društva.

Na političnem obnebu tostran Litave se zbirajo temni oblaki, napovedujoč vihar, ki se ima vsuti na zavedne katolike in zavestne Slovence v Avstriji. Sprava nemško-češka, dasi toliko hvaljena in opevana zlasti od nemških in čeških listov, nas ni nikoli posebno tolažila z nádejami, da se po tej poti pomiré avstrijski narodi med seboj. Prepričanje imamo, da je sprava potrebna le tam, kjer se komu v resnici krivica godí, le tam treba tretjemu poseči vmes in varovati interese zatiranega. Nemci na Češkem — dasi ne gredó v deželni zbor — imajo na Češkem še vedno predprave, in do pasivnosti jih niso primorale krivice, ki jih bajé trpé, pač pa le trma in krivična gospodovalnost. S tem, da je vlada vendar-le delovala na spravo, pokazala je, na katero stran da se nagiblje, na stran nemško-liberalno, in od te strani grozi tudi nam Slovincem največja nevarnost.

Posledice te vladne taktike javiti so se jele v zlasti v zadnjih dneh ob priliki razprav pripravljave komisije gospodske zbornice glede šolske novele. Dovolj jasno je vlada po svojem naučnem ministru zavednim katolikom odgovorila gledé šole z glasovitim načrtom, predloženim gospodski zbornici, ki je bil izročen kmalu po dovršenem katoliškem shodu na Dunaju, kjer so zbrani katoliki z vso odločnostjo zahtevali za avstrijsko mladino konfesionalno šolo. Ako je že vlada pred nemško-češko spravo, ko je bila v vednem in pikrem nasprotju z liberalnimi Nemci, zastopala tako stališče gledé šolskega vprašanja, tedaj si pač ne smemo misliti, da bi odjenjala sedaj, ko se v potrebi smé zanašati na podporo nemških liberalcev.

Konfesionalna šola nam bo zato ostala še dolgo — pium desiderium. Treba še poprej, da se séstí ozračje, treba, da pokaže svoj sad brezverska šola. Od zgoraj je nam ni pričakovati, a od spodaj treba je zanjo delati priprave; ljudstva treba je o tem poučiti, kolika krivica se jim godí, v zlasti gledé šol; skoro že ne zmagujejo šolskih davkov, ki se silno množé od leta do leta, a to še ni najhujše; najhujše je, ker pri vsem tem morajo — molčati. Plati i šuti, to veljá zlasti v tem slučaju.

Katoliška politična društva zaradi tega nimajo skoro svetejšé in sedanjim časom primernejše naloge, kakor da v tem oziru delujejo z vsem vplivom, da se ljudstva seznanijo, kaj smejo, hočejo in morajo zahtevati gledé šole. Da je torej „Katoliško

politično društvo“, nedavno ustanovljeno v Ljubljani, na dnevni red prvega društvenega shoda postavilo kot prvo točko peticijo za konfesionalno šolo, pokazalo je, da razumeva svojo važno nalogo.

A vihar, ki nam grozi, ni samo liberalen, ampak nemško-liberalen. Nemštvo se zopet silneje vzdiguje kakor nek strah tostran Litave. Z vstanovo volilnih kartij pri češko-nemški spravi, ki imajo namen, varovati manjšino po deželah, upali so Slovani po drugih kronovinah in ž njimi tudi Slovenci, da bo ta zistema tudi dobro došla Slovincem povsod, kjer so v manjšini, kakor na Štajarskem, Koroskem in Primorskem. A prazna je ta nada Slovanov; pravilo to bo veljavno le ondi, kjer je koristno Nemcem; z vso odločnostjo so namreč zatrjevali nemško-liberalni listi, da to pravilo velja le za Češko, ne pa tudi za druge kronovine. Zato čutimo tudi pri nas, da je zadnje čase nemški naval na Slovence zdatnejši od prej; odkar sta se zvezala v propad Slovenstva nemški „Schulverein“ in nemška „Südmark“, od tedaj smo Slovenci v posebno veliki nevarnosti. Treba torej, da vsepovsod odločno tirjamo narodne svoje pravice, da torej tudi zlasti pri ljudski šoli odločno zahtevamo materin jezik kot učen jezik.

Tudi v tem oziru je katoliško politično društvo pokazalo, da i v narodnem oziru umeva svojo nalogo, ker zahteva v svoji peticiji konfesionalno ljudsko šolo na podlagi materinega jezika.

A vihar, ki nam grozi, ni še dovolj označen; tudi našemu gospodarskemu razvoju preti vihar krivičnega kapitalizma, ki je v Avstriji najtesneje spojen z nemško-liberalnimi elementi. Kdo namreč je zakrivil sedanjo gospodarsko bedo; kdo obrtnika in rokodelca postavil pod kap; kdo je delavca vklenil v suženjske okove? Ali ne nemško-liberalni kapitalizem; ali ne brezsrčni in brezvestni ljudje-bogatini, ki se branijo dela in si hočejo z raznovrstnimi spletkami v kratkem času pridobiti neprimerne bogastva? In kdo je sedaj najhujši nasprotnik poskušnjam socijalne preosnove v Avstriji? Kdo je zljukničal obrtno novelo, da je „de facto“ vse skoro tako, kakor je bilo? Kdo je znal potom upravnih določb vse po novem obrtnem zakonu pridobljeno zopet odstraniti? To je storil zopet nemško-liberalni kapitalizem, najhujši sovražnik obrtno-rokodelskega in delavskega stanú, sovražnik, ki z vso silo uboge trpine tira v žrelo socijalne revolucije!

Da so kapitalisti res delavni v tem smislu, to spriduje med drugim faktum, da se je posrečilo njih spletkam odstraniti z dnevnega reda državne zbornice stavbeno-obrtno novelo, ki bi pravično dogotovljena zagotovila na tisoče obrtnikom ne bogastva ali blagostanja, vendar saj — in to sme menda vsakdo zahtevati, — vsaj pogoje življenja, saj toliko, da bi mogli pošteno preživljati sebe in svoje.

Da je katoliško politično društvo med drugim tudi peticijo na državni zbor za stavbeno-obrtno novelo izbralo kot točko društvenega dnevnega reda na shodu v Ljubljani, dokazalo je, da mu je prav posebno pri srcu skrb za gospodarski napredek Slovincem, po mestih v zlasti obrtnikov in rokodelcev.

Ako tudi peticije na Dunaji preslišijo visoka gospóda, zavest vendarle bo imelo društvo, da je v pravem času dvignilo svoj glas za vsestranske verske, narodne in gospodarske pravice slovenskega naroda, da je v ta namen budilo rojake, vstrajati v boju, ki slednjič vendar mora voditi do zmage.

V tem smislu z veseljem pozdravljamo prvi shod „katoliškega političnega društva“, in želeč mu najboljših vspehov, kličemo vsem vdeležencem shoda: Dobro došli!

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. marca.

Notranje dežele.

Češko-nemška sprava. V četrtek je bila pod predsedstvom predsednika deželnemu nadsodišču, viteza Temničke, prva seja komisije za razdelitev sodniških okrajev. Zastopniki obeh strank so predložili svoje načrte in statističke podatke. Ob enem so bile komisiji predložene mnoge peticije za razdelitev okrajev. Predsednik je pozdravil člane komisije, ki je sklenila, naj tudi okrožna sodišča predložé svoja mnenja.

Ogerska. Včerajšnji prvi telegram nam je naznanil, da se je Tisza odpovedal; zadnji telegram popoldne pa je naznanil, da Tiszova odpoved ni še vzprejeta in da se bode cesar odločil v teku dnij. Kakor poroča „Pester Lloyd“, je kriza gotova in da bode Tisza odstopil, ko bode górenja zbornica po-

tedaj proračun in bramborsko postavo, torej dné 13. ali 14. t. m. Cesar je včeraj sprejel v sadijenci grofa Szapary-ja, dosedanega poljedelskega ministra, ki bode ministerski predsednik.

Vnanje države.

Srbija. Te dni praznovala se je v Belemgradu obletnica, ko je bila Srbija razglašena za kraljestvo. Oček. piše pri tej obletnici: „V slavni zgodovini naše kraljeve rodovine bo 32. dan februarja 1889. l. jeden najslavnejših; v srbski politični zgodovini značil bo ta dan veliko politično državno pomolje in čas vrnitve srbskega kraljestva na pot tradicijonske, narodne politike.“

Bolgarija. „Svoboda“ piše: „Vprašanje o priznanji princa Ferdinanda prišlo je zopet na dnevni red, in sicer, ker so zahtevali Rusi, da jim povrnejo Bolgari troške okupacije. Mej drugim piše omenjeni list, da je sobranje v svojem odgovoru na prestolni govor izrazilo srčno željo, vlada naj si tudi v prihodnje prizadeva, pridobiti sultanovo priznanje sedanjega položaja. Ako se ta položaj še dalje pusti, navstale bodo nove prekucije v Bolgariji, ki utegnejo biti nevarne turški vladi.“ Član konča z opombo: „Bolgarija ne more jamčiti za posledice, če tudi zdaj ne usliši turška vlada njene prošnje.“

Italija. Iz italijanske zelene knjige je razvidno, da vse postopanje laške armade v Afriki pripisovati je Crispijevemu prigovarjanju. Proti navšetom vojnega ministra sili se Crispi vedno v afriško politiko. V zadnji seji laške zbornice je bila burna debata o afriški politiki. Govorniki najbolj različnih strank so bili proti Crispiju. Vsi so hvalili previdno ravnanje vojnega ministra in grajali zaupnost Crispijevo v Menelikovo zvestobo in vestnost in zaupanje, katero goji Crispi do Angležev. — Vsekako je mogoče, kakor se zdaj kaže, da bo imela Italija v afriški politiki smolo ali pa vsled nje celo ministersko krizo.

Nemčija. Definitiven izid nemških državnih volitev je znan. Voljenih je 106 udov centruma, 69 konservativcev, 68 prostomišljakov, 40 narodnih liberalcev, 35 socijalnih demokratov, 19 prostih konservativcev, 16 Poljakov, 13 Alzačanov, 11 nemških Hanoverancev, 10 demokratov, 4 antisemitje, 3 liberalni divjaki, 2 konservativna divjaka, 1 Danec, vkupe torej 397. — O razmeri med posameznimi strankami novega nemškega državnega zbora piše „Breslauer Zeitung“: „Kartelna stranka nima večine tudi s plemenitaško desnico centruma vred, temveč le, ako pride k 131 kartelistom še 68 udov centruma, torej dve polni tretjini centruma. V tem slučaju premaknilo se je težišče na levičarski centrum. Na drugi strani ima kartelna stranka večino, ako bi se vjemala s prostomišljaki. Istotako imajo večino prostomišljaki s centromom in ljudsko stranko vred. Prostomišljaki in centrum sta neodvisna od socijalistov za večino. — Iz Berolina se poroča: Cesar Viljem se je vdeležil v „Kaiserhofu“ obeda brandenburškega deželnega plemstva. V svojem govoru je omenjal prilično razmerje med Brandenburžani in Hohenzollerci. Brandenburžani bili so na njegovi strani v jasnih in viharnih dneh. „Očitalo se mi je“, rekel je cesar nadalje, „da sem preveč potoval. Jaz pa bi priporočal vsem popotovanje, kajti potem bi znali prav soditi ljudi in dogodke. — Daleč na morji videl sem po noči zvezdno nebo. Prišel sem do čisto drugih idej, politiko naše države spoznaval sem iz daljave in zabranil nekatere razprtije. Hodil bom po stopinjah svojega deda, ki mi je pokazal pot, po katerem naj hodim. — Kdor je z menoj, hvaležen mu bodem, a kdor je proti meni, znal se mu bom braniti. Če nas kdo napade, imeli bomo veliko hrabro armado na svoji strani.“ Koncem svojega nagovora napil je Brandenburžanom ter vskliknil: „Živel Brandenburg (Branibor).“ Kake tri četrt ure bil je še cesar potem pri gostih.

Francija. Zbornica se peča z vprašanjem o odpošiljavi francoskih delavskih zastopnikov k berlinski konferenci. Pred vsem je interpeloval Laur, ki smatra konferenco za past ter graja vlado, da je sprejela povabilo h konferenci v Berlinu. Za Laurom je govoril socijalist Boyer ter zahteval, da pošlje Francija delavce kot svoje zastopnike k berlinski konferenci. Spuller, minister vnanjih zadev, je govoril o volitvi zastopnikov, ki se bodo poslali k berlinski konferenci in rekel: Bojé se môž, katerim je delavsko vprašanje dobro znano, môž, kateri morejo nakloniti opravičeno skrbljivost prostosti dela in blagru delavcev.“ Sploh se ne smé, po mnenji Spullerjevem, obseg berlinske konference preveč raztegniti. Francija je zopet močna in ponosna in bode v Berlinu oddala glas pameti, človekoljubja in civilizacije. Govor Spullerjev je močno ugajal zbornici. — Na to je govoril boulanzist Miquevoy o Alzaciji in Loreni. Predsednik je opozoril govornika, da ostane pri stvari. Konečno je Miquevoy vprašal, ali bi sprejel minister interpelacijo o vnanji politiki. (Protestni klici.) Cassagnac je rekel, obnavana ne sme preiti na vnanjo politiko. Na zahtevanje Spullerja sprejel se je dnevni red s 480 proti 4 glasovom. — Dne 6. t. m. dobili so v Pariz poročilo iz Afrike, da so zopet napadli dahomejski prebivalci francoske čete, katere so jih pa nazaj potisnile in mnogo pobile. Na francoski strani je le 9 mrtvih in blizu toliko ranjencev, a njih sovražnik

(Dalje v prilogi.)

je imel 400 mrtvecev. Druga iz Afrike v Pariz došla vest pa ni vesela: Guverner opominjal je Francoze oziroma tam bivajoče Evropejce, naj se združijo z francoskimi četami, a ti so menili, da so v varnosti in niso poslušali njegovega glasú. Neki Portugalec jih je izdal Dahomejcem, kateri so jih odvedli v Abomey.

Izvirni dopisi.

Z Roba pri Velikih Laščah, dné 5. marca. Danes spremili smo ter izročili materi zemlji telesne ostanke pokojnega učitelja, g. Ferd. Vigele-ta, ki je dné 3. t. m. tu umrl za sušico. Pokojnik bil je možak-poštenjak skozi in skozi in zelo priljubljen povsod. Zato pa je bil pogreb njegov v kljub silnemu vremenu kaj lep in povsem dostojen. Izkazali so mu zadnjo čast razven mnogobrojne množice domačih in sosednjih faranov tudi c. kr. okrajni sodnik velikolaški, blagorodni g. Daniel Šufraj, velečast. duhovniki in učitelji tovariši iz Velikih Lašč, Dobropolja, Sodražice in Škocijana.

Pred šolo zapeli so učitelji s čast. g. kapelanom Dobnikarjem žalostinko „Blagor mu“. Med mrtvaškimi molitvami daroval je sv. mašo domači župnik čast. g. Lavtižar, peto pa čast. g. duhovnik s Kureščka. K sklepu zapeli so „Nad zvezdami“.

Ferdo Vigele bil je rodom Korošec, star devet-inštirideset let. Od leta 1859—1869 učiteljeval je v svoji domovini, ki mu baš ni bila hvaležna. Zapleten v tadanjo narodno borbo, povžil je mnogo pelina, prejel trnjevenec, pil kupo trpljenja. Odpovedal se je bil učiteljstvu, zgubil mnogo imetja, skratka: bil je mučenec narodov. Toda hrepenenje po učiteljskem stanu ni mu dalo mirovati. Prišel je leta 1879 na Kranjsko ter sprejel učiteljsko službo v Zagradcu pri Žužemberku. Odtod prišel je leta 1884 na Rob, kjer je do zadnjega časa uspešno deloval. Vigele bil je vrl narodnjak, izobražen učitelj. Šolstvo izgubilo je ž njim jako spretnega učitelja, a tovariši njegovi blagega prijatelja. Za njim žalujemo vsi, zlasti pa zapuščena vdova in troje nepre-skrbljenih otrok.

Pomenljivo je, da je na Robu umrl pred šestimi leti njegov prednik Edvard Raktelj ravno v dan 3. sušča in bil isti dan (5. sušča) pokopan.

Sedaj skupaj ležita in čakata dné vstajenja. Naj v miru počivata!

Koncert Slavjanskega.

(Konec.)

Iz tretje prijateljske roke smo dobili naslednje vrstice:

Koncert Slavjanskega je za Ljubljano toliko imeniten, da bi ga trebalo prav na široko in podrobno opisati; toda naj zadostuje za danes le par črtic. Iz dvojnega ozira pričakovali smo težko ruskega pevskega zbora: da nas seznanj z rusko narodno pesnijo, in želeli smo čuti tehniko pevskega zbora. V obeh ozirih smo bili sinoči iznenadeni. Poudarjati namreč moram, da je bil program sestavljen kar mogoče srečno. Sedaj ti je na uho donela tiha, tožna pesem žalostnega dekleta, sedaj te je vabila v svoj krog živahna, plesna pesem. Vse poteze ruske narodne pesmi so se ti odprle pred kipečim srcem. Radost, žalost, hrepenenje in moč, strast in zvedavost: razne občutke človeškega srca riše nam ruska narodna pesem. Najznamenitejša pa Vam je priprostost teh pesnij. Tu je vse po domače, nič zavitega, nič bolešno-sentimentalnega, dasi skoro vsaka pesem kaže tožno kadenco v mali terci. In vendar pri vsej priprostosti toliko efekta! Slavjanski sam je nekaterikrat pel pesem samo na sebi; kot krasen refrén, — sedaj tih, sedaj močan, sedaj mil in zopet tožen, — odzival se je njegov točno izvežbani pevski zbor. Ni mi mogoče dostojno opisati točno intonacijo, fino niansovanje, in pa medeno barvo posameznih glasov: drug se zлага k drugemu, in tako nastane harmonična celota, ki kakor bogato obložen orkester vpliva na poslušalce. Sopran Vam je bil čist, kakor izpod skale izvirajoč vrec, bas nizek in močan, da nisem še čul takega. To Vam je bobnelo po dvorani, kakor če na orgljah odpreš mogočen „Zungenregister“. Eno pa je posebne znamenitosti: „piano“ in „pianissimo“. No, tako péti še nismo nikdar slišali; to je res sukcesivno ponehanje in naraščanje glasú, in kadar je morendo, takrat se pianissimo sliši, kakor iz daljave, dokler ne usahne zadnji diblej. Dinamika nepopisna.

Spremljevanje zbora in soli vršilo se je na harmoniju. Le pri drugem, cerkvenem delu, péli so samo dečki in moški brez kaknega spremljevanja. Tu smo opazovali resnobo cerkvenih glasb; počasni tempo nam kaže resnobo biše božje, kjer se take pesmi razlegajo; tako petje je res prava molitev. . . . Povsod se kaj naučimo. — Da ne govorim dalje, naj priznam, da smo mnogo pričakovali, a več dosegli, in da Ljubljana takega glasbenega užitka davno ni imela.

Temu poročilu moramo še dostaviti, da so bili pri prvem koncertu navzočni: Deželni predsednik baron Winkler, podmaršal vitez Keil, generalni major Schilchawsky, predsednik deželnega sodišča Kočevar, župan Grasselli, ces. svetovalec Murnik in več drugih odličnjakov. Za večerajšnji drugi koncert je bila dvorana razprodana, in gotovo bi bila še v tretje, da ni zber že nocoj odpotoval v Zagreb. Petje se nam je zdelo še življe. Po vseh točkah je donela burna pohvala po dvorani, dodati so morali več točk. Da-si je težko kateri dati prednost, vendar so veččaki še posebno hvalili epsko pesem „Svjatagor“.

Čitateljem morda ustrežemo, ako jim podamo kratek životopis umetnika Slavjanskega. Dimitrij Aleksandrovič Agrenjev Slavjanskij je graščak v Povolžji, rojen l. 1836 v Moskvi. Že v nežni mladosti je imel največje veselje do petja in največja njegova sreča je bila, če je mogel peti v domači cerkvi. Kot vojak se je vdeležil krimske vojske, a pozneje se je v Moskvi in več let v Italiji učil petja. Ker mu je najbolj ugajalo slovansko petje, vrnil se je v domovino in v Peterburgu soznal s sedanjo svojo soprogo, duhovito gospo Olgo Ponomarevo, ki je izdala že več zvezkov narodnih pesnij. Tudi hčerka Nadina učila se je petja v Italiji pri najboljših učiteljicah ter sinoči pokazala dovršenost intonacije in v resnici krasen sopran.

Slavjanskij vežba svoj zbor poletne mesece na svojem posestvu, potem pa potuje ž njimi po Evropi po večjih mestih ne toliko radi zaslužka, temveč iz ljubezni do petja in da vnanjemu svetu pokaže moč in milino slovanske narodne pesni. Dobil je že več odlikovanj. V 25 letih, odkar koncertuje, je prepotoval vso Rusijo, Kavkaz, Sibirijo, Nemčijo, Francijo, Nizozemsko, Belgijo, Švico, Rumunijo, Srbijo, Turčijo in velik del Amerike. Priredil je doslej 6500 koncertov, ki so mu donesli nad 4,850.000 rubljev, plačal pa je za strežaje pri koncertih 86 000 rubljev, za najete dvorane 165.000 rubljev, za in-serate in plakate 206.000 rubljev, v hotelih 320.000 rubljev, za provizije agentom 485.000 rubljev, za nagrade in hrano 1,750.000 rubljev, za narodne noše 296.000 rubljev. Skratka: Slavjanskij je s svojim pevskim zborom nekaj posebnega, izvanrednega.

Dnevne novice.

(Odbor katol. pol. društva) je imel večeraj sedmo sejo, v kateri se je razgovarjal o tekočih zadevah in sprejel 72 novih družtvenikov.

(Na Dunaji) so „Podpornemu društvu za slovanske visokošolce“ darovali sledeči gg.: dr. Babnik, dvorni in sodni odvetnik, za pol leta 6 gld., dr. J. Jelenc 6 gld. in za meseca januarij in februarij 2 gld., prof. Fr. Šuklje, državni in deželni poslanec, za januarij in februarij 2 gld., dr. Miroslav Ploj, konc. v c. kr. fin. ministerstvu, 3 gld., Ivan Luzar, rač. revident pri južni železnici, 3 gld., J. Urbanija, c. kr. poštni uradnik, 3 gld., Albert Levičnik, za mesec januarij in februarij 2 gld. in neimenovani 5 gld. — Srčna hvala bodi vsem imenovanim rodoljubom!

(Nesreča.) Z Jesenic se nam poroča: Večeraj dne 7. t. m. se je igrala v šoli dvanajstletna deklica Minka Pretnar z dinamitno kapico ter praskala s peresom dinamitni prah. Dinamit se uname in nesrečni deklici na levi roki odtrga tri prste, na desni roki in po obrazu pa jo zelo rani. Vsi učenci so bili v groznem strahu. Ko se je deklica zavedla, povedala je, da je nevarno igračo dobila od svoje součenke, katere oče je rudokop. Preiskava se je pričela. Stariši, pazite na svoje otroke!

(Langusova ustanova) za tekoče leto v znesku 210 gld. je razpisana. V prvi vrsti se bode oziralo na dijake sorodnike srednjih šol, potem pa na mladeniče, porojene v Kamni Gorici, ki se hoté posvetiti védi in umeteljuosti. Ustanovo podeljuje čast.

gosp. župnik v Kamni Gorici. Prošnje do dné 15. aprila okrajnemu glavarstvu v Radovljici potom gimnazijskega ravnateljstva.

(Iz severne Amerike) nam dohaja vèst, da je prvi škof v Duluthu imenoval našega rojaka č. gosp. Josipa Buha svojim generalnim vikarjem. — Denarne zbirke v misijonske namene v Združenih državah po cerkvah znašajo 70.000 dolarjev.

(Umrla) je v Mariboru gospa baroninja Gödel-Lannoy, porojena pl. Carneri, v 68. letu svoje starosti.

(Iz Vipave) se poroča, da so v tamošnje pisarno davkarje po noči od 1. na 2. t. m. vlomili tatje ter odnesli davkarju 170 gld. gotovine in obligacijo za 100 gld., kontrolorju 21 gld. gotovine in uro z zlato verižico, izterjevalcu pa 16 gld. 50 kr.

(Učni tečaj za obrtne učitelje) pričel se je z 1. dném t. m. v Gradci za Štirsko, Koroško in Kranjsko. Pouka se povsem vdeležuje 15 učiteljev, in sicer iz Štirske 8, iz Koroške 2 in Kranjske 5 učiteljev, ki imajo med tem časom odpust.

(Socijalist in protestant o katoliških rokodelskih društvih.) Vodja nemških socijalistov, protestant Bebel v plavenskem „Generalnem Vestniku“ sodi o katoliških rokodelskih društvih nastopno: Svoje dušne potrebe sem vsaj mogel nekoliko pomiriti. Tako sem pristopil za členu katoliških rokodelskih društev prilično v Reznu, Solnogradu itd.; netajé nikoli svojega verskega prepričanja, in vzlic temu bil sem prijateljski vsprejet, istotako kakor dvanajstletica drugih mladeničev, ki so bili z menoj vred protestantje. Pozneje sem na svojih potovanjih poznal tudi evangeliška rokodelska društva, v katerih prenočiščih sem nekolikrat prenočeval, toda vsak hip moram priznati, da sem se v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov v onem času učil poznovati mnogo večje potrpežljivosti in slobodnejše in razborito življenje nego med evangeliškimi društvi rokodelskih pomočnikov. Nikoli bi ne bil pristopil k slednje naznačenim društvom za členu zaradi njih načel, katera vzgojujejo same — licemerce. — Tako sodi protestant o svojih in naših katoliških rokodelskih društvih. Naj korist katoliških rokodelskih društev prošnja vedno bolj tudi kroge naše, zlasti rokodelske.

(Avstrijski židovski tisek) kritikuje berlinska „Germania“. Poudarja, da pri mnogih prilikah naš židovsko-liberalni tisek izraža velike simpatije za ljudovlado. Ko je bila v Braziliji strmoglavljena vlada liberalnega cesarja dom Pedra in ustanovljena framasonska republika dvojljive vrednosti, ni imela „aliance israelite“ niti besedice sožalja za prognanega cesarja. Vsako republikansko gibanje, bodisi na Portugalskem, Španskem ali na Laškem, pozdravljajo ti listi, celó tako smer, ki je naperjena proti našemu cesarstvu. Slično se je vedel ta tisek gledé zadeve orleanskega princa. Židovski listi smatrajo obožavanje in zagovarjanje francoske ljudovlade za svoj namen in vsled tega so tudi hujskali vlado na princa. Liberalizem v Avstriji okrepljen je vsled češko-nemške sprave. Liberalci si domišljujejo, da je nastal čas, ko bode vse po njihovi volji domá in za mejami. Istotako so postali židje v poslednji dóbi agresivni, kar dokazuje govor rabinca Blocha. Na avstrijske katoliške domoljube dela bolemen vtis ta faktum, da se židovski tisek, ki je že provzročil mnogo zla v Avstriji, zopet rije na površje. Krščansko-domoljubnim krogom pa iz tega nastaje dolžnost, da se odločno bojujejo zoper nekrščanske in protimonarhističke liste.

Raznoterosti.

— Goreč vagon. Na železnični progí med Vacovom in Gödom (Ogersko) unel se je vagon družega razreda. Potniki dali so znamenje, in vlak se je jel ustavljati. V veliki stiski udari jeden izmed popotnih ljudij po oknu, da se je razletelo. Drug za drugim poskačejo brž iz vagona v visok sneg. Goreč voz odvezali so nemudoma od vlaka in ker ni bilo vode pri rokah, zgorel je vagon popolnoma. Izmed potnikov imata bajé neki odvetnik in neka gospa hude opekline. Lahkó si mislimo, kak strah in groza je spreletela nesrečne ljudi, ko je švigal plamen nanje od vseh strani.

— Meteor je padel te dni blizo mesta Terni (Umbrija) na Laškem. Bilo je poludne; poljedelci so ravno popuščali delo, kar jih prestraši strašan pad in žareč svit. Hité na mesto, kamor je padla žareča gruča. Tu najdejo skoro pol metra globoko v skalnati zemlji kakor zlata ruda bliščeč in blizo 6 klg. težak meteor.

— Utonil je poštni parnik „Quetta“ na poti v London. Zadel je ob neznano pečino in se razbil. Utonilo je bajè 200 ljudi. Sto osov in kapitan parnika se je rešilo. — Norveška ladija „Liberal“ je utonila pri Nordberwicku. Vse moštvo je našlo v valovih smrti.

— Bazvaline etruščanskega mesta so zasledili prav po naključju v provinciji Bolonji, kakor poročajo laški listi.

— Hripa med psi začela je razgrajati na Tirolskem. Večina psov boleha za hripo in mnogo jih je vže poginilo.

— Žrtva električne razsvetljave je bil 21. februarija t. l. v Kvebeku (Severna Amerika) g. Philpot. Pripravil je električni tok, dotaknil se po nesreči druge električne žice ter se mrtev zgrudil na tla.

— Ječa v nekdanji sloveči opatiji Clairvaux, kjer je sedaj princ Orleanski, je pripravljena skoro za 3000 moških in ženskih. Politični kaznjenci (n. pr. Blanqui, Barbès) dobé tu proti plači svojo sobo, so prosti jetniških del, bavijo se lahko z drugimi rečmi in nosijo svojo obleko.

— Volkovi so raztrgali dne 15. februarija ruske pošne ljudi v Besarabiji. Poštni voz, v katerega so bili vpreženi trije konji, obkolila je četa volkov, kateri so konje in potnike raztrgali in skoro vse požrli. Voz ves okrvavljen našli so prevrnen in pošno prtljago okrog razmetano. Zaduži dve zimi je na Ruskem vedno več volkov, ki nadlegujejo tudi sosednje dežele: Avstrijo in Ramunijo.

— Zemlja se je posula v Sirakuzu (Sicilija) ter zasula sedem hiš. Mnogo trupel so že izkopali iz razvalin.

— Rumunska kraljica dokončuje najnovejše svoje dramatično delo, v katerem opisuje kmetsko življenje rumunskega ljudstva, katero je kraljica na svojih potovanjih v rumunskem pogorju opazovala. Delo bo še ta mesec izšlo v rumunskem in nemškem jeziku ter se tudi predstavljalo v kraljevem gledališču.

— Tristoletnica sv. Alojzija. Društvo rimske mladine je z dovoljenjem svojega vodstva sklenilo, da bo dne 21. junija 1891 slovesno praznovalo tristoletnico smrti sv. Alojzija. V odboru je dvesto mladib ljudi iz raznih rimskih katoliških društev, ki bodo določili in izvršili obširen program.

— Odlikovanja. Stavbeni svetovalec Josip Hlávka, zastopnik češkega veleposestva v državnem zboru, je dobil od presvetlega cesarja komturni križec Franc-Josipovega reda, katerega viteški križec ima že od leta 1868. On je namreč daroval 200.000 goldinarjev za češko akademijo vednosti in umetelnosti.

Telegrami.

Budimpešta, 8. marca. Ogerski vladi prijazni listi opisujejo položaj s posebno mirnostjo, priporočajo v prvi vrsti edinstvo liberalne stranke in naglašajo, da je vzrok krize le oseben, zato bo opozicija imela vspeh. Naslednik Tiszov, katerega bo večina podpirala pod vodstvom Tisze, bo nadaljeval delo liberalizma. „Egyetertes“ trdi, da bo grof Josip Zichy notranji minister namesto Telekija, ki bo prevzel poljedelsko ministerstvo, grof Szapary pa ministersko predsedništvo. „Pesti Hirlap“ poroča, da bo Tisza jutri sklical konferenco svojih pristašev, pojasnil povode svojega odstopa in da se bo novo ministerstvo predstavilo zbornici 15. marca, ker bo Tisza prej v zbornici poročal o ministerski krizi.

Vadovice, 8. marca. V znani obravnavi o izseljencih so izrekli porotniki: Z ozirom na vprašanja pred koncesijo so porotniki prvo vprašanje o goljufiji potrdili z 11 glasovi, vprašanja 2 do 11 z ozirom na vse zatožence soglasno zanikali, vprašanja gledé na dejanja po koncesiji pa potrdili. Jutri se bo razglasila obsodba, dvorana bo zaprta, ker se bojé nemirov.

Pariz, 7. marca. Carnot je potrdil obsodbo generala Huberta Castex-a.

Carjigrad, 8. marca. Turška okrožnica na države trdi, da stanje na Kreti ni nevarno. Vendar vlada ne bo preklicala obsednega stanja, ker je to odvisno od postopanja vračujočih se beguncev in grške vlade.

Atene, 7. marca. Včeraj se je odprlo izvanredno zasedanje zbornice.

Umrli so:

4. marca. Josip Andolšek, računski asistent, 30 let, Križevniške ulice 4, jetika.

5. marca. Helena Králič, delavčeva hči, 10 mes., Črna vas 38, božjast. — Fran Podlizec, marker, 24 let, Pokopališka cesta 4, jetika. — Tine Tomc, delavec, 39 let, Streliške ulice št. 8, marasmus.

6. marca. Jožef Padar, črniljarjev sin, 4 dni, Rožne ulice št. 33, božjast.

V bolnišnici:

3. marca. Simon Kralj, kajzar, 70 let, jetika.

4. marca. Rudolf Stubelj, komij, 22 let, valnera sclopetaria.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v milijah
		raztornost v milijah	toplotnara po Celsiusu			
7. u. zjut.	729.6	—4.0	sl. zapad	jasno		
7. u. pop.	730.2	—1.0	brezv.	"	0.00	
9. u. zveč.	733.0	—4.0	"	"		

Srednja temperatura —3.5° za 0.9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	25	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	88	"	35	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	10	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	95	"
Akcije avstr.-ogerske banke	929	"	—	"
Kreditne akcije	315	"	25	"
London	119	"	25	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleonid.	9	"	42 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	60	"
Nemške marke	58	"	36	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 8. marca.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	5	50	Surovo maslo,	1	—
Ječmen,	5	16	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	83	Mleko, liter	—	8
Ajda,	5	16	Goveje meso, kgr.	—	60
Proso,	5	—	Telečje	—	56
Koruza,	5	10	Svinjsko	—	60
Krompir,	3	39	Kostrunovo	—	38
Leča,	10	—	Pikaneč	—	75
Grah,	10	—	Golob	—	25
Fizol,	10	—	Seno, 100 kgr.	2	14
Maslo, kgr.	1	10	Slama,	—	23
Mast,	—	68	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	60	" mebka,	4	30

ZABAVI IN POUKU.

DOM
in
SVET

ZABAVI IN POUKU.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

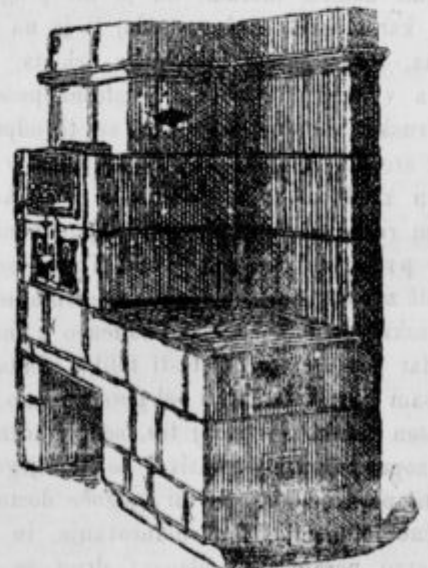
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(10)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Žalostnim srcem javljamo vsem znancem in prijateljem, da so umrli naš predragi oče, gospod

Ferdo Vigele,
učitelj na Robu,

previden s sv. zakramenti, po dolgem bolehanju na pljučih.

Priporočamo dragega ranjega v po-božno molitev in blag spomin, posebno njegovim prijateljem čč. gg. duhovnikom, da se ga spominjajo pri sv. daritvah.

Sv. maše se bodo brale v župnijski cerkvi na Robu in Doberlivasi.

Na Robu, dné 3. marca 1890.

Žalujoči ostali.

Službo cerkvenikovo

želi nastopiti neoženjen krojač, star 25 let, pošne vedenja, ki je te službe že vajen.

V tej zadevi obrača naj se na A. D., cerkvenec. Pošta Šmarjeta. Dolenjsko. (2—1)

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode
Rimska cesta št. 11, Ljubljana,

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor: monštranc, oiborjev, kelihov, tabernakeljnov, svečnikov, lestencev (lustr) itd., katero obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih vzoreh ali lastnem načrtu pošeno, lično, trpežno in po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in prenovljenje, posrebuje in pozlatuje v ognji. (19)
Ilustrovani ceniki so zastoj in franko na razpolago.

Hranilno in posojilno društvo v Ptujih, registrovane zadruge z neomejeno zavezo.

VI. poslovno leto od 1. prosinca do 31. grudna 1889.

Bilanca.

Activa.		Pasiva.	
Inventar	724 77	Glavni deleži 20	g'd. 2000—
Posojila zadružnikom	319173 34	Upravni deleži 2119	" 36123-59
Zaostale obresti	1080 71	Hranilne vloge	gld. 255892-59
Naloženi denar pri drugih zavodih	3338 24	Kapitalizovane obresti hran. vlog	" 8882-72
Obresti od denarja pri drugih zavodih	58 21	Za leto 1890. predplačane obresti	3790 85
Gotovina dné 31. decembra 1889	6442 64	Nezdignena dividenda	2568 97
		Društveni fond splošni (rezervni fond)	gld. 4286—
		Vstopnina leta 1889.	" 1138—
		Društveni fond specialni (rezerv. fond)	" 8904-86
		Donesek leta 1889. za posebni rezervni fond	" 131-30
		Čisti dobiček	14460 16
			7099 03
	330817 91		330817 91

NA PTUJI, dné 31. decembra 1890.

Načelstvo.

P. n. gospodom zadružnikom „Hranilnega in posojilnega društva v Ptujih“

Podpisano načelstvo uljudno vabi gospode zadružnike k

rednemu občnemu zboru

v dan 15. marca 1890 ob 10. uri*) dopoludne v zadružnih prostorih v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorništva o predloženem računskem sklepu.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
4. Volitev načelnštva.
5. Volitev nadzorništva.
6. Predlog, da se preuredé §§ 7, 19, 20, 42, 43 zadružnih pravil.
7. Slučajni predlogi.

Na Ptujih, dné 1. marca 1890.

(2)

Za načelstvo:
Dr. F. Jurtela.

*) Ako k zborovanju ob 10. uri ne pride zadostno število zadružnikov, vrši se drugo zborovanje po istem dnevnem redu v smislu § 40. zadr. pravil ob 11. uri dopoludne.

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orhestralna harmonika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine, lajnice, ariston, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pivni in vinski kozarci, necessairs za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,
tovarna harmonik, (30—27)
Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.
Ceniki franco in zastoj.

Ignacij Pintar,

podobar in zlatar
v Semiču na Dolenjskem,

priporoča se najtopleje prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom za napravo

altarjev, tabernakelnov, križevih potov

in drugih cerkvenih reči, ki spadajo v podobarsko in zlatarsko stroko, kakor tudi za popravljanje in marmorovanje starih altarjev itd. — Izdelujem tudi podobice za sobe iz mavca (gipsa) po najboljših modelih in v raznih velikostih.

Delam lično, trajno in kolikor mogoče po nizki ceni. Za obilno naročbo se priporočam z dobrimi spridevali od gg. župnikov. (3—2)

Krste (truge)

za mrliče, najnavadnejše, kakor tudi lepo ozaljšane v različni velikosti, bele, črne in višnjeve (plave) se vsaki čas dobé po jako nizki ceni pri (4—3)

Jakobu Petrinu,
mizarskem mojstru,
v Hrenovih ulicah št. 8.

Cerkvene ure,

ure za šole, vojašnice, tovarne in druga javna poslopja, za industrijske naprave in kolodvore izdelujem trdne in z vsemi najnovejšimi popravami in iznajdbami po najnižjih cenah.

Cerkvam in občinam dovoljujem ugodne plačilne pogoje.

Cenike razpošiljam na željo brezplačno.

Stolpnih ur in mehanična delalnica (12—2)

Rihard Liebing

Speising pri Dunaji, Hauptstrasse 66.

sloven.

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji & zavitki, kateri niso pravi „Franck'ovi“, ampak

goljufivo ponarejeni!

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „Franck'ovo“ kavo, ktera pa je le prava s temi registriranimi markami:

varetvna znamka.

varetvna znamka.

varetvna znamka.

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z poskusom

prave Franck'ove kave.

Za črno kavo: z 4 žlicami kavinih zrn - 1 žlica Franck'ove kave.
„ mlečno „ : „ 3 „ „ - 1 „ Franck'ove „

D. 2939 Nr. 9 IV.

J. W.

Semena.

Domačo in nemško deteljo (lucerno), popolnoma čisto brez predenice, vsake vrste trave, velikansko peso, grašico, ribniški fižol, kašeljski kapus, tudi vrtna semena itd. priporoča po najnižji ceni

IVAN PERDAN
V LJUBLJANI (3-1)

P. HILZER,

ces. in kralj. dvorni zvonar
v Dunajskem Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za zvonike, lepo- in soglasne zvončke vsake velikosti in vaakovrstnega glasu.

Za določen glas, popolno in čisto ubranost in blaglasje zvonov se jamči, kakor tudi za lep umeteljno litje in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča jarme in druge reči za zvonove iz kovalnega železa in iz lesa po svojem najboljšem in priznatem sistemu za lahkno zvonjenje

Naročni predmetje izvršujejo se naglo, cenó in z najugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1838. ustanovljena tovarna je prodala že 4710 zvonov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

Odlike: Zlati križec za zasluge s krono l. 1887., dve svetinji za napredek* dobljeni na dunajski svetovni razstavi 1873. l. za zvonove dunajske votivne cerkve. Odlika zlata svetinje na dunajski obrtniški razstavi 1880. l. in častne diplome na obrtniški razstavi 1889. l. v Budejovicah (Budweis) itd. itd. Vrhu tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-2)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje.

Lepoglasne altarne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gld., s tremi po 11 gld.; od medí (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.

Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.

Št. 2821.

Razglas.

(3-3)

V smislu deželnega zakona s 17. dne junija 1870, št. 21. dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov naročam vsem posestnikom, uživalecem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do konca meseca marca letos

svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtné plotove in hišne stene na vrtih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin), in sežgati ali kakor si boji pokončati nabrana gosenčna gnjezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. maja letos.

Kedar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kedar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se taka drevesa, oziroma veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje précej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drevorednih dreves, potem od drevja ob gozdnih robéh v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v zaranih urah otresati in pokončavati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polji se morajo črvi (podjedi, ogrci) pri oranji ali kopanji zemlje précej za plugom, motiko ali lopato pobirati in koj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal, gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 1 do 10 goldinarjev, in če bi se to ponovilo, do 20 goldinarjev; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dne 13. februarija 1890.

Župan: **GRASELLI** l. r.

Univ. med.

D. R. EDYARD GLOBOČNIK

deželni okrožni zdravnik

v Cerkljah.

(3-3)

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Nova ameriška

KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelj
v DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.
V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschtzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-32)

Najboljša (20-3)

BRNSKA SUKNA

razpošilja po originalnih tovarniških cenah

tovarna šnega sukna

Siegel-Imhof

v Brnu.

Za elegantno pomladno in poletno

móško obleko

zadostuje odrezek v dolžino 3 10 metra, to je 4 dunajski

vati. — Odrezek velja:

gld. 4-80 iz navadne,

gld. 7-75 iz fine,

gld. 10-50 iz jako fine,

gld. 12-40 iz najtinejše

PRISNE OVČJE VOLNE.

Tudi se dobe v največji

izbiri: s svilo pretkana

grebenasta sukna, blago za

ogrtice, loden za lovcé in

turiste, peruvijenne in to-

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna, Saekstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francíšku“ (ob enem kemična tovarna) V., Hundsturmstr. 113.

Nepresegljivo za zobe

I. salicilna ustna voda

aromatična, vpliva okrepečevajoče zabranjuje gnílobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošnje priljubljen, vpliva jako okrepečevajoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele, a 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, imajo vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse št. 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeekiju“, III., Radetzkyplatz št. 17. (6)

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja, lopat, krampov, orodja za podzemeljska dela, okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, zapahov, žebljev iz drota, vijakov, železa pleha, drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov, precepov z vijakom (šraubstokov), ter vrtalnih strojev za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev, pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in kapió.

(24-5)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.